

HET NEDERLANDSE CURRICULUM VOOR DE TOEKOMST

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

Jan van den Akker

SLO-Jubileumconferentie
Utrecht, 10 december 2015

slo

We zijn allemaal nieuwsgierig
naar de toekomst

*Maar laten we daarbij het
(NL en internationale) verleden
in ons achterhoofd houden!*

Drie bronnen om van te leren

- RDD-curriculumprojecten uit '60 -'70'
- Schoolwerkplan-benaderingen uit '70 -'80
- Effectiviteitsdenken uit '90-'00

BIG BANG (Baikonur, 4 oktober 1957) van 'moderne' curriculumontwikkeling

Sputnik-shock was aanleiding tot vele curriculuminitiatieven

Lot van meeste post-Sputnik projecten

Wereldwijd: Curriculumhervorming faalt vaak

Gebruikelijk fiasco-patroon van (vakspecifieke) curriculuminnovaties

- 100% doelgroep
- 70% gehoord
- 50% gezien
- 30% in bezit
- 15% in gebruik
- 5% volgens intenties
- ?? leerresultaten

Laat staan schoolbrede vernieuwingen...

Soms politieke illusies:

"All you have to do is to implement it"

Echter:

- Geen 'quick fixes' of 'silver bullets'
- Curriculumverbetering is geen gebeurtenis maar een lange termijn proces
- Op vele niveaus en met vele onderdelen, met veel deelnemers en belanghebbenden
- Sleutelrol leraren
- *Bloed, zweet en tranen*

Vertrouwde boodschap...

“Change in education is easy to propose, hard to **(design/develop and)** implement, and extraordinarily difficult to sustain”

Hargreaves, A. & Fink, D. (2006). *Sustainable leadership*.

San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Lawrence Stenhouse (1975)

*"There can be no curriculum change
without teacher change"*

Vergelijk Nederland in 1975

- Ongeveer 25 uiteenlopende *Commissies Modernisering Leerplan* (per vak)
- Geen inhoudelijke overall-visie (ondanks *Contourennota*)
- Geen samenhang in denken en werkwijzen
- Hoge verwachtingen van schoolwerkplanbenadering

Schoolwerkplan-ervaringen

- Moeizame visieontwikkeling op mesoniveau
- Geen landelijke visie als referentiekader
- Niemand enthousiast ('papieren tijger')
- Zeer bescheiden relatie met klaspraktijk
- Samenhang moeilijk te bewerkstelligen

Effectiviteitsdenken

- Overmatige oriëntatie op prestaties ('output')
- Zonder inhoudelijke visie en afwegingen
- Zonder deskundigheidsbevordering
- Accent op accountability ('afrekenen')
- Geen intrinsieke inspiratie

Generieke lessen

- Tijd...
- Gelaagdheid micro, meso, macro (**Het** curriculum bestaat niet...)
- Wisselwerking tussen landelijke kaders, schooleigen keuzes en klas/lespraktijken
- Deskundigheidsbevordering, als team en individueel (curriculair/vakdidactisch)
- Samenhang...

Onderwijs2032

Op zoek naar heldere visie met
gemeenschappelijke idealen over het **waartoe**
van het leren en onderwijzen

SPECIALE EDITIE VAN LRPLN

2015 - 1

CRRCLM

MAGAZINE OVER ONDERWIJS &
CURRICULUMONTWIKKELING

#ONDERWIJS2032

KOERSEN NAAR DE TOEKOMST

AAN DE SLAG MET 21E EEUWSE
VAARDIGHEDEN

DE RUST IS TE DANKEN AAN DE
SFEER IN HET GEBOUW

RICHTING GEVEN AAN HET
CURRICULUMGESPREK

Sander Dekker

'We hebben helderheid nodig'

Tegen historische achtergrond van decentrale Nederlandse onderwijsbeleid (autonomie, vrijheid)

Problemen/Uitdagingen

- Geen samenhangend curriculum voor 4-18
- Gedateerd, overladen, verbrokkeld
- Te vaag of te gedetailleerd
- Onduidelijkheid over verhouding tussen:
 - Verplicht
 - Keuzes
 - Mogelijkheden
- Geen gezamenlijke, gedeelde, overkoepelende visie (rationale, koersgevoel)

Platform Onderwijs2032

ons onderwijs 2032

Evenwichtsoefening

- Leren voor vervolgonderwijs en werk (kwalificatie): *less is more*
- Voorbereiding op deelname/bijdragen aan samenleving (socialisatie): *meer aandacht*
- Persoonlijke ontwikkeling/persoonsvorming: *groter accent*

Leren gebeurt overal....

Dus, wat verdient prioriteit voor leren en
onderwijzen op school?

En welke slimme verbindingen zijn er te leggen?

Wensen

- Betere balans tussen de drie perspectieven
- Samenhang (horizontaal en verticaal)
- Haalbaarheid (binnen tijdsbeslag van school)
- Ruimte voor diversiteit (voor keuzes van scholen, leraren, ouders, leerlingen)
- Geen gedetailleerd, voorgeschreven 'nationaal curriculum' met 'afrekencultuur'

Afstemming tussen curriculumontwikkeling en andere systeemonderdelen en -actoren

- Toetsing en examinering
- Lerarenopleiding en continue professionele ontwikkeling
- Schoolontwikkeling
- Methoden/leermaterialen
- Inspectie

Problematisch...

Ook weer een beetje overdreven!

Maar laten we onze zegeningen tellen!

- Er (b)lijkt sprake van een breed gedragen en richtinggevende visie
- Er wachten ons allen veel spannende avonturen, waaraan iedereen kan bijdragen
- Want curriculum hoort van ons allemaal te zijn!